

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Opis kryteriów oceny inwestycji dla jednostek, o których mowa w art. 33a ustawy o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1275 z późn. zm.)

1. Wprowadzenie.

Zgodnie z artykułem 133aa ust. 5 ustawy o finansach publicznych¹, dla zapewnienia jednolitości i obiektywnego stosowania kryteriów oceny inwestycji o których mowa w art. 133aa ust. 3 ustawy wprowadza się opisy tych kryteriów, które stosuje się w odniesieniu do jednostek, o których mowa w art. 33a ustawy o działach administracji rządowej.

Obowiązek sporządzania oceny inwestycji obejmuje inwestycje, których szacunkowy łączny koszt wynosi co najmniej 10 mln zł i jest finansowany lub dofinansowany w co najmniej 50% ze środków:

- budżetu państwa lub
- państwowych funduszy celowych, lub
- funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw, lub
- z wykorzystaniem skarbowych papierów wartościowych otrzymanych nieodpłatnie na podstawie przepisów odrębnych,
- z wyjątkiem inwestycji finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2-3 ustawy o finansach publicznych.

Ocena inwestycji jest sporządzana przez jednostkę planującą realizację inwestycji i przedkładana wraz z wnioskiem o dofinansowanie, o którym mowa w przepisach wykonawczych.

Jednostka realizująca inwestycję nie może dzielić inwestycji w celu uniknięcia stosowania przepisów.

2. Opis kryteriów oceny inwestycji

2.1. Zgodność inwestycji z celami strategicznymi i politykami publicznymi/ Kryterium zgodności.

Ocena inwestycji powinna uwzględniać jej zgodność z obowiązującymi strategiami rozwoju oraz politykami społecznymi lub gospodarczymi państwa, integracji

¹ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 426)

społecznej i zrównoważonego rozwoju. Ocena musi uwzględniać zgodność z ustawami powołującymi daną jednostkę oraz jej statutem.

W ramach tego kryterium jednostka planująca realizację inwestycji powinna w szczególności wskazać dokument strategiczny lub dokument określający politykę publiczną w danym obszarze, mający znaczenie dla realizacji zadań publicznych wykonywanych przez jednostkę, a także opisać sposób, w jaki inwestycja przyczyni się do realizacji celów określonych w dokumencie strategicznym.

2.2. Celowość objęcia inwestycji finansowaniem lub dofinansowaniem ze środków publicznych/Kryterium celowości.

Każda inwestycja, którą planuje się objąć finansowaniem lub dofinansowaniem ze środków publicznych wskazanych we wstępie, musi być oceniona pod kątem celowości wydatkowania środków publicznych oraz jej przydatności i wpływu na rozwój społeczny i gospodarczy, w tym m.in. znaczeniu inwestycji dla społeczeństwa oraz dla jednostki realizującej wskazaną inwestycję. Należy uwzględnić potrzeby rozwojowe jednostki, wskazać problemy, które dana inwestycja rozwiązuje oraz opisać skutki braku inwestycji.

2.3. Ocena finansowa inwestycji, w tym przewidywane koszty utrzymania/Kryterium oceny finansowej.

Należy uwzględnić wszystkie koszty realizacji inwestycji, jak i koszty utrzymania inwestycji po zakończeniu realizacji.

1. Koszty realizacji inwestycji (budowy, nabycia lub wytworzenia składnika majątkowego): należy przeprowadzić szczegółową analizę kosztów całkowitych realizacji inwestycji, uwzględniając wszystkie etapy procesu (od projektowania, przez wykonawstwo, aż po zakończenie inwestycji). W tym przewidzieć na każdym etapie realizacji inwestycji ryzyka wynikające np. z opóźnień w uzyskaniu stosownych pozwoleń lub z odwołań złożonych w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, które mogą spowodować wzrost kosztów inwestycji. Dodatkowo niestabilna sytuacja na świecie, zachwianie w łańcuchach dostaw, może spowodować wzrost cen poszczególnych produktów, a co za tym idzie, wzrost kosztu inwestycji (analiza ryzyk). W przypadku zakupu nieruchomości lub innej formy korzystania z nieruchomości – sporządzenie kosztorysu porównawczego (np. kupno-wynajem). Należy ocenić również wpływ ponoszenia tych nakładów na budżet jednostki.
2. Koszty utrzymania po realizacji inwestycji:
 - koszty eksploatacji i konserwacji przez przewidywany okres użytkowania,
 - koszty remontów i modernizacji,
 - koszty likwidacji lub zbycia na końcu użytkowania,

- źródła finansowania przyszłych kosztów utrzymania i ich wpływ na budżet jednostki i zachowanie płynności finansowej.

Ocena powinna obejmować prognozowane koszty utrzymania obiektu. Koszty utrzymania w przypadku systemów IT muszą być również poparte analizą nie tylko zakupu samego systemu i licencji, ale również zabezpieczenia działania systemu oraz ewentualną jego rozbudowę.

2.4. Efektywność inwestycji/Kryterium oceny efektywności inwestycji.

Ocena efektywności inwestycji wymaga świadomego doboru metod analitycznych oraz rozumienia ich ograniczeń. Efektywność inwestycji warto analizować wielowymiarowo, bo każda perspektywa ujawnia inny aspekt opłacalności. Efektywność inwestycji powinna być oceniana poprzez perspektywy:

1. finansową – mierzy zwrot z zainwestowanego kapitału;
2. operacyjną - czy inwestycja wspiera cele strategiczne jednostki, poprawia efektywność operacyjną (koszty, czas, jakość);
3. ryzyka - każda inwestycja niesie niepewność, opracowanie scenariuszy (pesymistyczny/optimistyczny);
4. społeczną - inwestycja powinna być oceniona pod kątem jej wpływu na rozwój społeczny (miejsca pracy, społeczność lokalna) oraz dostępności i jakości usług publicznych, a także wpływu na środowisko naturalne (śląd węglowy, zużycie zasobów);
5. czasową: krótkoterminowa – płynność, oraz długoterminowa.

Jednostka sporządzająca ocenę uwzględnia przynajmniej trzy ww. perspektywy, w tym zawsze perspektywę operacyjną.

Obowiązek sporządzenia oceny inwestycji stanowi bezpośrednio wdrożenie zasady celowego i oszczędnego dokonywania wydatków publicznych, wyrażonej w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych. Przepis ten nakazuje dokonywanie wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:

- uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
- optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Ocenić powinna podlegać również zdolność jednostki do utrzymania rezultatów projektu w długim okresie, w tym zapewnienie odpowiednich zasobów organizacyjnych i finansowych umożliwiających dalsze funkcjonowanie i rozwój infrastruktury.

2.5. Możliwość wykorzystania alternatywnych źródeł finansowania lub dofinansowania/Kryterium oceny możliwości finansowania z innych źródeł.

Przy ocenie inwestycji należy zbadać, czy istnieje możliwość finansowania lub dofinansowania inwestycji z innych źródeł niż środki: budżetu państwa, państwowych funduszy celowych, funduszy utworzonych, powierzonych lub

przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw lub z wykorzystaniem skarbowych papierów wartościowych, w tym np.:

- środki europejskie – sprawdzenie, czy inwestycja może być finansowana z dostępnych funduszy, programów;
- inne źródła.

Przy analizie alternatywnych źródeł finansowania należy wskazać, jakie źródła finansowania podlegały ocenie, które rozwiązanie jest bardziej opłacalne i efektywne, zarówno pod względem kosztów, jak i ryzyka. Jednostka uzyskując finansowanie, alternatywnie bada swoje możliwości finansowe w sytuacji przerwania finansowania zewnętrznego, w tym również ocenia możliwości zaangażowania środków własnych, np. poprzez relokację zasobów w celu zrealizowania inwestycji.

3. Podsumowanie

Każda inwestycja powinna zostać kompleksowo oceniona pod kątem zgodności z celami polityk publicznych i rozwoju społecznego, zasadności wydatkowania środków publicznych oraz trwałości i efektywności planowanych rezultatów. Ocena inwestycji powinna uwzględniać zarówno aspekty finansowe i organizacyjne, jak również długofalowe korzyści społeczne, wynikające z realizacji projektu. Istotne jest również zapewnienie racjonalnego i efektywnego wykorzystania środków publicznych, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości efektów inwestycji oraz możliwości dalszego rozwoju działalności jednostki. W ocenie należy uwzględnić analizę ryzyka, możliwości pozyskania alternatywnych źródeł finansowania, w tym środków europejskich i programów grantowych.

Donald TUSK
Prezes Rady Ministrów

/dokument podpisany elektronicznie/